

Zeszyt metodologiczny Pracujący w gospodarce narodowej

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Bydgoszcz 2026

Opracowanie merytoryczne

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy

Zespół autorski

Zespół pracowników Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy

Kierujący

Wiesława Gierańczyk

Zeszyt metodologiczny zaopiniowany przez Komisję Metodologiczną Głównego Urzędu Statystycznego

Publikacja dostępna na stronie internetowej:

<https://stat.gov.pl/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Metadane

Tytuł zeszytu metodologicznego	Zeszyt metodologiczny Pracujący w gospodarce narodowej
Autor	Urząd Statystyczny w Bydgoszczy
Zakres podmiotowy badania	Pracujący ubezpieczeni w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych lub w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Zakres przedmiotowy badania	Liczba i cechy pracujących w gospodarce narodowej: płeć, wiek, miejsce zamieszkania, status zatrudnienia, oraz ich struktura w ujęciu cech pracodawcy (podmiotu będącego płatnikiem składek): branżowym (według rodzaju działalności PKD), sektorowym (według form własności), wielkościowym (według liczby pracujących), terytorialnym (według siedziby podmiotu pracodawcy).
Rodzaj i metoda badania	Badanie pełne, realizowane na podstawie administracyjnych źródeł danych
Narzędzia zbierania danych/źródła danych	Administracyjne źródła danych: • Centralny Rejestr Płatników Składek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, • Centralny Rejestr Ubezpieczonych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, • Rejestr Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, • Centralny Rejestr Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, • Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Obrony Narodowej - zagregowane dane dotyczące pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Statystyczne źródła danych: • Baza Jednostek Statystycznych Procedura zbierania danych – zbiory są przekazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Obrony Narodowej. Podstawą prawną przekazywania danych przez wymienionych gestorów jest Program badań statystycznych statystyki publicznej.
Prezentacja rezultatów badania	Publikacje, tablice wynikowe i opracowania, zgodnie z Programem badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok
Wykorzystywane klasyfikacje	Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2025 – spójna z NACE Rev. 2.1: https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_nowelizacja/pkd_nowelizacja.htm Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2007 – spójna z NACE Rev. 2: https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju TERYT: https://eteryt.stat.gov.pl/eTeryt/rejestr_teryt/aktualnosci/aktualnosci.aspx Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS: https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/ System Kodowania Jednostek Terytorialnych i Statystycznych KTS: https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/system-kts/
Data opracowania zeszytu metodologicznego	Styczeń 2026

Spis treści

Metadane	3
Ważniejsze skróty	5
Wstęp	6
Rys historyczny badania	7
1. Rodzaj i zakres badania.	8
1.1. Zakres podmiotowy.	8
1.2. Zakres przedmiotowy	8
2. Źródła danych	8
3. Pojęcia i zmienne występujące w badaniu	11
3.1. Definicje podstawowych pojęć	11
4. Metodyka badania	13
4.1. Identyfikacja pracujących w gospodarce narodowej	13
4.2. Metodyka ustalania pracy głównej.	14
4.3. Metodyka ustalania statusu zatrudnienia.	17
5. Organizacja i zarządzanie realizacją badania	18
6. Prezentacja wyników badania	19
7. Ocena jakości badania	19
7.1. Stosowane metody imputacji danych	20
7.2. Skala imputacji	21
Bibliografia	23
Załącznik 1. Wykaz kodów tytułu ubezpieczenia stosowanych przez ZUS	24
Załącznik 2. Lista zmiennych źródłowych.	29
Załącznik 3. Wykaz kodów świadczenia/przerwy stosowanych przez ZUS	32
Załącznik 4. Zmiany w zeszycie metodologicznym.	34

Ważniejsze skróty

Skrót	Pełna nazwa
BJS	Baza Jednostek Statystycznych
CIS	Centrum Informatyki Statystycznej
CRP KEP	Centralny Rejestr Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
MF	Ministerstwo Finansów
MON	Ministerstwo Obrony Narodowej
MSWiA	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
PESEL	Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
TERYT	Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Wstęp

Zeszyt opisuje metodykę badania „Pracujący w gospodarce narodowej”, którego głównym celem jest dostarczenie danych o liczbie i strukturze pracujących. Badanie bazuje na danych administracyjnych pochodzących z rejestrów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Finansów i danych z Bazy Jednostek Statystycznych GUS.

Zeszyt metodologiczny składa się z siedmiu rozdziałów. Pierwszy rozdział określa rodzaj, zakres podmiotowy i przedmiotowy badania. Część druga opisuje wykorzystane źródła danych. W rozdziale trzecim przedstawiono definicje podstawowych pojęć oraz określono zmienne występujące w badaniu. W kolejnym rozdziale opisano metodykę badania. Rozdział piąty przedstawia organizację i sposób realizacji badania, rozdział szósty dotyczy form prezentacji wyników z uwzględnieniem możliwych przekrojów i agregacji danych. W siódmym rozdziale dokonano oceny jakości badania.

Metodyka badań rynku pracy i wynagrodzeń została opisana w zeszycie metodologicznym „Statystyka rynku pracy i wynagrodzeń” [1]. W publikacji m.in. zawarto definicje podstawowych pojęć stosowanych w poszczególnych badaniach (wraz z komentarzem), opisano organizację i zakres badań statystycznych rynku pracy i wynagrodzeń oraz zaprezentowano podstawowe wielkości i wskaźniki.

Rys historyczny badania

Do 2000 r. dane o pracujących były zbierane poprzez Sprawozdanie o stanie zatrudnienia (formularz Z-01). W 2001 r. nastąpiło włączenie zmiennych z formularza Z-01 do Sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (formularz Z-06).

Od 2009 r. Urząd Statystyczny w Bydgoszczy prowadził działania zmierzające do zastosowania danych pochodzących z rejestrów administracyjnych w badaniach statystycznych rynku pracy, w tym w badaniu „Pracujący w gospodarce narodowej”. W 2014 r. zrealizowano pracę badawczą w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna pt. Opracowanie metodologii i oszacowanie danych dotyczących pracujących w gospodarce narodowej na poziomie powiatu[2].

Praca pozwoliła na wstępne rozpoznanie źródeł danych i podjęcie próby oszacowania liczby pracujących. Jednak brak dostępu do danych identyfikujących poszczególne osoby sprawił, że nie było możliwe wypracowanie odpowiedniej metodyki. Dopiero w 2016 r. nowelizacja ustawy o statystyce publicznej spowodowała, że GUS uzyskał prawo dostępu do danych jednostkowych identyfikowalnych ze źródeł administracyjnych. Do Programu badań statystycznych statystyki publicznej wprowadzono zapisy, w których sprecyzowano zakres i terminy przekazywania danych do GUS.

W latach 2017-2018, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, zrealizowano kolejną pracę badawczą pt. Opracowanie metodologii i oszacowanie liczby pracujących w gospodarce narodowej według głównego miejsca pracy i miejsca zamieszkania na poziomie powiatów, stopy bezrobocia rejestrowanego na poziomie gmin oraz miar wynagrodzeń brutto na poziomie powiatów [3]. Jednym z jej głównych celów było dostarczenie informacji o liczbie pracujących w gospodarce narodowej według głównego miejsca pracy i miejsca zamieszkania na poziomie powiatów w podziale na płeć i grupy sekcji PKD przy wykorzystaniu danych ze źródeł administracyjnych. Realizacja tego celu wymagała analizy danych gromadzonych w systemach informacyjnych administracji publicznej pod kątem możliwości ich wykorzystania w statystyce rynku pracy oraz opracowania metodyki wyznaczania liczby pracujących w oparciu o te dane. Przeprowadzone prace wykazały, że konieczne jest dostosowanie metodologii badania do danych dostępnych w źródłach administracyjnych. Niezbędne było przyjęcie kompromisu w zakresie porównywalności uzyskanych danych, ograniczonych potrzebami i uwarunkowaniami prawnymi gestorów źródeł administracyjnych. GUS wykorzystuje wtórnie dane zbierane przez gestorów na własne potrzeby, a cele funkcjonowania rejestrów administracyjnych różnią się od celów działania statystyki publicznej. Dlatego m.in. pojęcia stosowane w rejestrach nie zawsze pokrywają się z definicjami wykorzystywanymi w statystyce.

W kolejnych latach uzyskanie od gestorów dodatkowych danych pozwoliło na poprawę metodyki ustalania liczby pracujących oraz szacowania wynagrodzeń. Pierwszym rezultatem tych prac było opublikowanie na początku 2021 r. zeszycu metodologicznego Pracujący w gospodarce narodowej według źródeł administracyjnych. W kolejnych latach dokonano analizy uzyskanych wyników, zweryfikowano metodykę, pozyskano od gestorów dodatkowe dane niezbędne do udoskonalenia metodyki i ustalono jej ostateczny kształt.

Do 2022 r. (do danych za grudzień 2021 r.) głównym źródłem danych o stanie i strukturze pracujących były sprawozdania podmiotów gospodarki narodowej, wyniki Powszechnych Spisów Rolnych prowadzonych przez GUS, dane administracyjne dotyczące liczby pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego oraz zatrudnionych w organizacjach członkowskich, fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych. Od 2023 r. (od danych za grudzień 2022 r.) głównym źródłem danych dla statystyk o pracujących są rejestry oraz systemy informacyjne ZUS, KRUS i MF. Dane pochodzące z ZUS i KRUS zawierają informacje o osobach podlegających ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz o ich płatnikach składek, a dane pochodzące z MF informacje dotyczące podatników. Dzięki zwiększeniu wykorzystania źródeł administracyjnych, informacje o pracujących w gospodarce narodowej są publikowane co miesiąc.

1. Rodzaj i zakres badania

Badanie „Pracujący w gospodarce narodowej” jest badaniem pełnym, realizowanym co miesiąc. Wyniki badania są dostępne po upływie około pięciu miesięcy od zakończenia miesiąca, którego dotyczą dane.

1.1. Zakres podmiotowy

Zakres podmiotowy obejmuje osoby pracujące ubezpieczone w:

- ZUS z tytułem ubezpieczenia wskazującym na wykonywanie pracy,
- KRUS ze statusem podlegania ubezpieczeniu wskazującym na wykonywanie pracy.

Wykaz kodów tytułu ubezpieczenia stosowanych przez ZUS znajduje się w Załączniku 1.

Jednostkami analizy statystycznej i jednostkami obserwacji są osoby ubezpieczone oraz ich płatnicy składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

1.2. Zakres przedmiotowy

Przedmiotem badania są liczba oraz cechy pracujących w gospodarce narodowej, w tym: płeć, wiek, miejsce zamieszkania oraz status zatrudnienia, a także ich struktura według cech pracodawcy, tj. podmiotu będącego płatnikiem składek¹. Cechy pracodawców obejmują klasyfikację według: branży (rodzaj działalności PKD), sektorów (formy własności), klas wielkości (mierzonych liczbą pracujących), terytorialną (siedziba pracodawcy).

2. Źródła danych

Źródłem danych w badaniu „Pracujący w gospodarce narodowej” są systemy informacyjne administracji publicznej.

Badanie jest oparte na danych z rejestrów administracyjnych:

- Centralny Rejestr Płatników Składek oraz Centralny Rejestr Ubezpieczonych prowadzone przez ZUS,
- System Informatyczny Ubezpieczeń prowadzony przez KRUS,
- Centralny Rejestr Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników prowadzony przez MF.

W badaniu wykorzystywane są również zagregowane dane pochodzące z MSWiA, MON oraz prowadzonej przez GUS Bazy Jednostek Statystycznych.

¹ Płatnik składek na ubezpieczenia społeczne i/lub ubezpieczenie zdrowotne to osoba prawna, jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna, która jest zobowiązana opłacać składki za osoby ubezpieczone, a w przypadku osoby fizycznej również za siebie. Płatnikami są więc podmioty wypłacające wynagrodzenie z tytułu stosunku pracy, służby, członkostwa w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych, a także umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej, umowy o pracę nakładczą i innych umów rodzących obowiązek wypłaty wynagrodzenia. Płatnikami składek jest także m.in. ZUS - w odniesieniu do osób, którym wypłaca zasiłki macierzyńskie lub zasiłki w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Kompleksowy System Informatyczny, w tym Centralny Rejestr Płatników Składek oraz Centralny Rejestr Ubezpieczonych

Głównym celem systemu jest ewidencjonowanie składek na indywidualnych kontach ubezpieczonych, ponadto ustalanie prawa oraz wysokości wypłat emerytur, rent oraz zasiłków z ubezpieczenia społecznego, a także obsługa zwolnień lekarskich. Dane w systemie aktualizowane są na podstawie dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących osób ubezpieczonych nadsyłanych przez płatników składek, dokumentów dotyczących zwolnień z tytułu choroby oraz rejestrów państwowych.

Wyróżnia się następujące rodzaje ubezpieczeń:

- ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe),
- ubezpieczenia zdrowotne.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych [4].

Ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu obowiązkowo podlegają m.in.:

- pracownicy,
- osoby, które wykonują pracę nakładczą,
- członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
- osoby, które pracują na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług oraz osoby, które z nimi współpracują,
- osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność oraz osoby, które z nimi współpracują,
- posłowie i senatorowie pobierający uposażenie oraz posłowie do Parlamentu Europejskiego,
- osoby wykonujące odpłatnie pracę, na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- osoby duchowne,
- niezawodowi żołnierze pełniący czynną służbę wojskową, oprócz żołnierzy pełniących służbę kandydacką,
- osoby, które odbywają służbę zastępczą,
- osoby, które są na urloпах wychowawczych lub pobierają zasiłek macierzyński albo zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- członkowie rad nadzorczych wynagradzani z tytułu pełnienia tej funkcji.

Zasady podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu reguluje Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [5]. Obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają m.in. wszystkie osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi zgodnie z Ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych [4], ale również osoby, które są objęte innym systemem zabezpieczenia emerytalnego, np. funkcjonariusze, sędziowie, prokuratorzy.

Podmiot będący płatnikiem składek ma obowiązek zgłosić osobę ubezpieczoną do ubezpieczeń społecznych, comiesięcznie rozliczać i opłacać należne składki w odpowiednich terminach, a w przypadku ustania tytułu ubezpieczeń ją wyrejestrować. Zasady podlegania ubezpieczeniom nie są jednolite dla wszystkich ubezpieczonych w ZUS i są zależne od tytułu ubezpieczenia. Nie każdy ubezpieczony w ZUS podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Osoba nieobjęta obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym może przystąpić do nich dobrowolnie.

Głównymi, z punktu widzenia niniejszego badania, zmiennymi dostępnymi w rejestrze ZUS są m.in. płeć, data urodzenia, numer PESEL oraz cechy adresowe osoby ubezpieczonej, data objęcia ubezpieczeniem, kod tytułu ubezpieczenia, podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne i wymiar czasu pracy.

Szczegółowy wykaz zmiennych źródłowych został zamieszczony w Załączniku 2.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Nowy System Informatyczny Ubezpieczeń

Podstawowym celem systemu jest ewidencjonowanie osób objętych ubezpieczeniem społecznym rolników (płatników składek i ubezpieczonych) oraz opłaconych składek za osoby ubezpieczone. Dane w systemie aktualizowane są na podstawie dokumentów przedkładanych przez płatników składek oraz na podstawie informacji z urzędowych ewidencji.

W ubezpieczeniu społecznym KRUS wyróżnia ubezpieczenie emerytalno-rentowe oraz ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie.

Zasady podlegania ubezpieczeniu reguluje ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników [6].

Ubezpieczeniu społecznemu rolników podlega obowiązkowo:

- rolnik, zamieszkujący i prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 1 hektara przeliczeniowego użytków rolnych lub dział specjalny produkcji rolnej, w tym również w ramach grupy producentów rolnych,
- małżonek rolnika,
- domownik stale pracujący w tym gospodarstwie, jeżeli rolnik ten, jego małżonek, domownik, nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Rolnik prowadzący gospodarstwo rolne ma obowiązek opłacania składek za wszystkie osoby podlegające ubezpieczeniu w jego gospodarstwie.

Podstawowymi zmiennymi z punktu widzenia badania, dostępnymi w rejestrze KRUS, są: płeć, data urodzenia, numer PESEL, cechy adresowe oraz status osoby ubezpieczonej, ponadto informacje o podleganiu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu, a także powierzchnia gospodarstwa rolnego i data rozpoczęcia działalności rolniczej przez płatnika.

Szczegółowy wykaz zmiennych źródłowych został zamieszczony w Załączniku 2.

Ministerstwo Finansów – Centralny Rejestr Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników

Celem systemu jest usprawnienie i spełnianie obowiązków wynikających z przepisów prawa oraz wykonywania przez administrację podatkową określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego. W rejestrze gromadzone są dane o osobach fizycznych, osobach prawnych, jednostkach organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz innych podmiotach, jeśli na podstawie odrębnych ustaw są podatnikami oraz o płatnikach podatków i składek ubezpieczeniowych. Dane w systemie aktualizowane są informacjami z rejestru PESEL oraz na podstawie dokumentów i zgłoszeń aktualizacyjnych podatników.

Zgodnie z Ustawą dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników [7] podatnicy są obowiązani do dokonania zgłoszenia identyfikacyjnego do naczelnika urzędu skarbowego albo organu właściwego na podstawie odrębnych przepisów. Zgłoszenia identyfikacyjnego dokonuje się jednokrotnie, bez względu na rodzaj oraz liczbę opłacanych przez podatnika podatków, formę opodatkowania, liczbę oraz rodzaje prowadzonej działalności gospodarczej oraz liczbę prowadzonych przedsiębiorstw. Zgłoszenia identyfikacyjnego nie dokonują podatnicy będący osobami fizycznymi objętymi rejestrem PESEL nieprowadzący działalności gospodarczej lub niebędący zarejestrowanymi podatnikami podatku od towarów i usług.

Podstawowymi zmiennymi, z punktu widzenia badania, dostępnymi w rejestrze są cechy identyfikacyjne i adresowe podatników oraz cechy adresowe i informacje o sekcji PKD płatników. Dane z Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników są wykorzystywane pomocniczo, do uzupełniania informacji uzyskanych z ZUS i KRUS.

Szczegółowy wykaz zmiennych źródłowych został zamieszczony w Załączniku 2.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

W badaniu wykorzystywane są dane zagregowane dotyczące liczby pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w obszarze porządku i bezpieczeństwa publicznego, w MSWiA oraz w formacjach podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Ministerstwo Obrony Narodowej

W badaniu wykorzystywane są dane zagregowane dotyczące liczby pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej.

Główny Urząd Statystyczny - Baza Jednostek Statystycznych

Baza pełni rolę rejestru podmiotów, które mogą być objęte badaniami statystycznymi. Jej celem jest zapewnienie informacji niezbędnych do tworzenia operatów do badań statystycznych realizowanych przez statystykę publiczną dotyczących działalności podmiotów gospodarki narodowej. Głównym źródłem danych dla BJS jest Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON, aktualizacja danych jest dokonywana w oparciu o wiele źródeł, m.in. zestawy danych GUS, MF i ZUS. Na bieżąco są aktualizowane w BJS cechy podmiotów takie jak: stan prawno-ekonomiczny, rodzaj działalności (zgodny z klasyfikacją PKD) czy cechy adresowe.

Podstawowymi cechami podmiotów, wykorzystywanymi w badaniu, są cechy prawnoorganizacyjne, własnościowe oraz ich rodzaj działalności (zgodny z klasyfikacją PKD). Dane z BJS są wykorzystywane pomocniczo, do uzupełniania informacji uzyskanych z ZUS, KRUS i MF.

Szczegółowy wykaz zmiennych źródłowych został zamieszczony w Załączniku 2.

3. Pojęcia i zmienne występujące w badaniu

3.1. Definicje podstawowych pojęć

Definicje stosowane w badaniu:

Pracujący w gospodarce narodowej – osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek w formie wynagrodzenia lub dochodu, na podstawie stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, bez względu na miejsce i czas trwania tej pracy, a także osoby fizyczne prowadzące rolniczą lub pozarolniczą działalność gospodarczą.

Dla każdego pracującego w gospodarce narodowej ustala się status zatrudnienia: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek, pomagający członek rodziny, członek spółdzielni produkcji rolniczej, wykonujący pracę nakładczą, duchowny.

Pracownicy najemni – (wcześniej: zatrudnieni) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony lub nieokreślony, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy².

Pracujący na własny rachunek – właściciele, współwłaściciele i dzierżawcy gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, właściciele i współwłaściciele podmiotów gospodarki narodowej prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą oraz inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody.

Pomagający członkowie rodziny – małżonek, domownicy oraz osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym, które pomagają w prowadzeniu działalności gospodarczej, w tym również w prowadzeniu gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Członkowie spółdzielni produkcji rolniczej – członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, w odniesieniu do których funkcjonuje prawo spółdzielcze, a także członkowie spółdzielni kółek rolniczych.

Osoby wykonujące pracę nakładczą – osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

Osoby duchowne – duchowni nieprowadzący działalności gospodarczej opłacający składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe ZUS.

Praca główna – praca, która zwykle zajmuje najwięcej czasu; jeżeli dwie prace (lub więcej) zajmują taką samą ilość czasu, praca główna to ta, która przynosi wyższy zarobek lub dochód. Kryterium pracy głównej jest stosowane w celu jednorazowego ujmowania osób wykonujących kilka prac.

3.2. Wykaz podstawowych zmiennych

Podstawową wielkością w badaniu jest liczba pracujących w gospodarce narodowej.

Wszystkie dane o pracujących w gospodarce narodowej prezentowane są w odniesieniu do ich pracy głównej.

Przy prezentowaniu danych o pracujących według cech pracodawcy (adres siedziby podmiotu będącego płatnikiem składek, sekcja PKD podmiotu będącego płatnikiem składek) wykazywane są cechy płatnika pracy głównej.

W badaniu występują zarówno zmienne charakteryzujące pracujących, jak i zmienne opisujące podmioty gospodarki narodowej, w których pracują.

Zmienne opisujące pracujących:

- płeć,
- wiek,
- obywatelstwo,
- wymiar czasu pracy,
- status zatrudnienia,
- miejsce zamieszkania w układzie makroregionów, regionów, województw, podregionów, powiatów i miast na prawach powiatu oraz gmin.

² Wymiar czasu pracy jest to określona w umowie całość lub część etatu. Zgodnie z Zasadami podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu oraz ustalania podstawy wymiaru składek powinien być zapisany w dokumentach ubezpieczeniowych w postaci ułamka zwykłego. Nieustalony wymiar czasu pracy oznacza, że w dokumentach ubezpieczeniowych brakuje informacji lub informacja jest nieprawidłowa.

Zmienne opisujące podmioty gospodarki narodowej:

- wielkość (mierzona liczbą pracujących),
- rodzaj działalności (zgodny z klasyfikacją PKD),
- sektor własności,
- miejsce siedziby w układzie makroregionów, regionów, województw, podregionów, powiatów i miast na prawach powiatu oraz gmin.

Dane źródłowe badania mają charakter jednostkowy, wobec czego istnieje możliwość ich dowolnego agregowania według cech pracujących, a także według cech podmiotu.

4. Metodyka badania

4.1. Identyfikacja pracujących w gospodarce narodowej

Ze względu na istotne różnice w strukturze zbiorów pozyskanych od poszczególnych gestorów oraz w stosowanej przez nich metodologii, przy wyznaczaniu osób pracujących oraz ich pracy głównej stosuje się podejście dwuetapowe. W pierwszym etapie, osobno w zbiorze ZUS i w zbiorze KRUS, wyznaczane są osoby pracujące i ich praca główna. Następnie łączy się te informacje, tj. wyznacza się osoby pracujące według kryterium pracy głównej (tj. jednorazowego umówienia osób wykonujących kilka prac). W drugim etapie, dla każdego pracującego ustalany jest status zatrudnienia.

Identyfikacja pracujących w zbiorze ZUS

Za pracujące w ostatnim dniu danego miesiąca uznane zostają osoby, które spełniają jednocześnie poniższe warunki:

- w ostatnim dniu danego okresu mają ukończone 15 lat,
- data początku obowiązywania składek ZUS jest równa lub wcześniejsza niż ostatni dzień danego okresu,
- w ostatnim dniu danego okresu nie przebywają na urlopie bezpłatnym³, a jeżeli przebywają, to trwa on krócej niż pełen miesiąc,
- spełniają jeden z poniższych warunków:
 - są ubezpieczone z kodem tytułu ubezpieczenia świadczącym o wykonywaniu pracy (tzn. m.in. pracownika najemnego, osoby wykonującej pracę nakładczą, członka spółdzielni, posła, senatora, osoby duchownej, żołnierza, funkcjonariusza, sędziego, prokuratora czy ławnika sądowego)⁴,
 - są ubezpieczone z kodem tytułu ubezpieczenia świadczącym o prowadzeniu działalności gospodarczej i nie jest to jednoosobowa działalność gospodarcza, która została zawieszona⁵,
 - są ubezpieczone z kodem tytułu ubezpieczenia świadczącym o zasiłku macierzyńskim i kod deklaracji wskazuje, że płatnik inny niż ZUS składa dokumenty rozliczeniowe,
 - są ubezpieczone z kodem tytułu ubezpieczenia świadczącym o przebywaniu na urlopie wychowawczym.

Dodatkowo dokonywana jest weryfikacja, czy osoba jest jednocześnie ubezpieczona z innymi tytułami, które wykluczają wykonywanie przez nią pracy – w przypadku wystąpienia takich sytuacji o jej statusie decyduje data początku obowiązywania składek ZUS.

³ Kod świadczenia/przerwy: 111.

⁴ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0110, 0111, 0120, 0125, 0126, 0200, 0310, 0320, 0511, 0543, 0545, 0581, 0610, 0800, 1010, 1011, 1012, 1110, 1111, 1114, 1120, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1140, 2010, 2020.

⁵ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0510, 0512, 0513, 0514, 0520, 0530, 0540, 0544, 0570, 0572, 0574, 0580, 0590, 0592, 0594.

Wykazy kodów tytułu ubezpieczenia oraz kodów świadczenia/przerwy stosowanych przez ZUS znajdują się w Załącznikach 1 i 3.

Identyfikacja pracujących w zbiorze KRUS

Za pracujące w ostatnim dniu danego miesiąca uznane zostają osoby, które spełniają jednocześnie poniższe warunki:

- w ostatnim dniu danego okresu mają ukończone 15 lat,
- podlegają ubezpieczeniu w KRUS na ostatni dzień danego okresu lub są płatnikami, którzy nie podlegają ubezpieczeniu na ostatni dzień danego okresu, ale na ich koncie jest zarejestrowana osoba, która podlega ubezpieczeniu na ostatni dzień danego okresu,
- jeżeli nie są płatnikami, to podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na ostatni dzień danego okresu i jednocześnie podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu na ostatni dzień danego okresu,
- jeżeli są płatnikami, to posiadają co najmniej jedno gospodarstwo lub co najmniej jeden dział specjalny produkcji rolnej; jeżeli nie są płatnikami, to ich płatnicy posiadają co najmniej jedno gospodarstwo lub co najmniej jeden dział specjalny produkcji rolnej,
- jeżeli są płatnikami, to data rozpoczęcia ich działalności rolniczej jest równa lub wcześniejsza niż ostatni dzień danego okresu; jeśli nie są płatnikami, to data rozpoczęcia działalności rolniczej ich płatników jest równa lub wcześniejsza niż ostatni dzień danego okresu,
- w ostatnim dniu danego okresu nie pobierają renty strukturalnej.

Za pracujących w gospodarce narodowej w ostatnim dniu danego miesiąca uznane są osoby, które posiadają w tym dniu status osoby pracującej w zbiorze ZUS lub w zbiorze KRUS.

4.2. Metodyka ustalania pracy głównej

Ustalenie pracy głównej w zbiorze ZUS

Pracę główną ustala się tylko dla tych osób występujących w zbiorze ZUS, które zostały zidentyfikowane jako pracujące (patrz podrozdział 4.1.).

Sposób ustalania pracy głównej:

- jeżeli osoba występuje w zbiorze ZUS raz, to ta praca jest dla niej pracą główną,
- jeżeli osoba jest ubezpieczona z więcej niż jednym kodem świadczącym o wykonywaniu pracy, to wyboru pracy głównej dokonuje się w oparciu o wymiar czasu pracy - pracą główną jest ta, która zajmuje więcej czasu. W dalszej kolejności brana jest pod uwagę podstawa wymiaru składki (w zależności od tytułu ubezpieczenia wykorzystywana jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie zdrowotne), rodzaj tytułu ubezpieczenia oraz data początku obowiązywania składek ZUS. Rodzaj tytułu ubezpieczenia pozwala rozstrzygnąć przypadki równego wymiaru czasu pracy oraz równej podstawy wymiaru składki w różnych pracach u jednej osoby. Na podstawie tej informacji stwierdza się, że np. bycie funkcjonariuszem, prokuratorem czy sędzią ma przy wyborze pracy głównej pierwszeństwo przed pracą na podstawie umowy o pracę,
- jeżeli osoba jest ubezpieczona z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, jak również z innego tytułu świadczącego o wykonywaniu pracy, to kluczowe znaczenie przy wyborze pracy głównej ma wymiar czasu pracy.

Przyjęto, że jeśli osoba poza prowadzeniem działalności gospodarczej zajmuje się inną pracą w pełnym wymiarze czasu pracy, to praca w pełnym wymiarze czasu jest pracą główną. Jeżeli natomiast praca osoby, poza jej działalnością gospodarczą, odbywa się w niepełnym wymiarze czasu, to przyjęto, że pracą główną dla tej osoby jest prowadzona działalność gospodarcza.

Ustalenie pracy głównej w zbiorze KRUS

Pracę główną ustala się tylko dla tych osób występujących w zbiorze KRUS, które zostały zidentyfikowane jako pracujące (patrz podrozdział 4.1.).

Sposób ustalania pracy głównej:

- jeżeli osoba występuje w zbiorze KRUS raz, to ta praca jest dla niej pracą główną,
- jeżeli osoba występuje w zbiorze KRUS jednocześnie jako płatnik i jako ubezpieczony, to przyjęto, że jej pracą główną należy wybrać spośród obserwacji świadczących o byciu płatnikiem,
- jeżeli w zbiorze KRUS występuje osoba, która jednocześnie pracuje na rzecz gospodarstwa rolnego jak i na rzecz działów specjalnych produkcji rolnej to przyjęto, że praca na rzecz działu specjalnego produkcji rolnej zajmuje więcej czasu niż praca na rzecz gospodarstwa. Zatem jeżeli osoba pracuje zarówno na rzecz gospodarstwa rolnego, jak i na rzecz działu specjalnego produkcji rolnej, to za jej pracę główną uznaje się pracę na rzecz działu specjalnego produkcji rolnej,
- do wyboru pracy głównej brana jest pod uwagę powierzchnia gospodarstw dla danego płatnika przy założeniu, że im większe gospodarstwo, tym więcej wymaga ono pracy, a w konsekwencji praca ta zajmuje więcej czasu. Stąd za pracę główną uznaje się pracę na rzecz większego gospodarstwa.

Ustalenie pracy głównej – podsumowanie

Jeżeli osoba została zidentyfikowana jako pracująca wyłącznie w zbiorze ZUS lub wyłącznie w zbiorze KRUS, to pracą główną jest jej praca główna według zbioru, w którym wystąpiła.

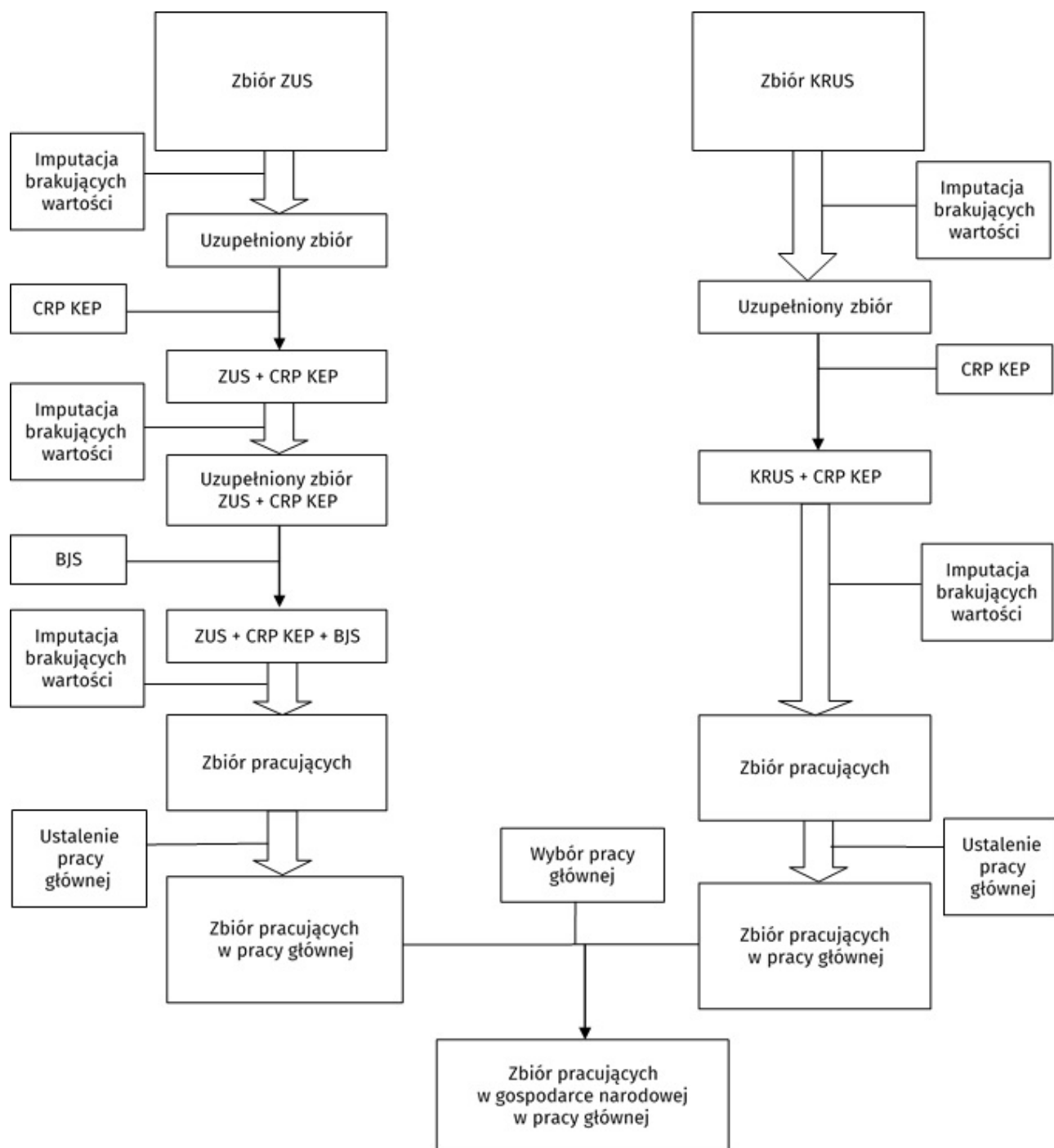
Jeżeli osoba została zidentyfikowana jako pracująca zarówno w zbiorze ZUS, jak i w zbiorze KRUS, to przy ustaleniu pracy głównej decydujące znaczenie ma informacja o wymiarze czasu pracy zawarta w zbiorze ZUS.

Przyjęto, że jeśli osoba zidentyfikowana jako pracująca w zbiorze ZUS pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy, to ta praca jest jej pracą główną.

Jeżeli natomiast osoba zidentyfikowana jako pracująca w zbiorze ZUS pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy, to pracą główną dla tej osoby jest jej praca według zbioru KRUS.

Ogólny plan identyfikacji pracujących w gospodarce narodowej przedstawia Schemat 1.

Schemat 1. Identyfikacja pracujących w pracy głównej

Źródło: opracowanie własne

4.3. Metodyka ustalania statusu zatrudnienia

Status zatrudnienia ustala się tylko dla tych osób występujących w zbiorze ZUS lub w zbiorze KRUS, które zostały zidentyfikowane jako pracujące (patrz podrozdział 4.1.).

Przypisanie do poszczególnych kategorii statusu zatrudnienia odbywa się w oparciu o kod tytułu ubezpieczenia w zbiorze ZUS lub posiadanie statusu płatnika w zbiorze KRUS⁶.

Dla każdej osoby pracującej w gospodarce narodowej ustalany jest status zatrudnienia:

- pracownik najemny⁷,
- pracujący na własny rachunek⁸,
- pomagający członek rodziny⁹,
- członek spółdzielni produkcji rolniczej¹⁰,
- wykonujący pracę nakładczą¹¹,
- duchowny¹².

Do kategorii pracownicy najemni zalicza się osoby ubezpieczone jako pracownicy, postowie, senatorowie, żołnierze, funkcjonariusze, sędziowie, prokuratorzy, ławnicy sądowi, osoby pobierające zasiłek macierzyński, osoby przebywające na urlopie wychowawczym, osoby przebywające na świadczeniach rehabilitacyjnych oraz osoby wykonujące odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania.

Do kategorii pracujący na własny rachunek zalicza się:

- dla obserwacji pochodzących ze zbioru ZUS – osoby ubezpieczone z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej,
- dla obserwacji pochodzących ze zbioru KRUS – osoby posiadające status płatnika KRUS.

Wśród pracujących na własny rachunek wyodrębnia się: zatrudniających pracowników najemnych oraz niezatrudniających pracowników najemnych¹³.

Do kategorii pomagający członkowie rodziny zalicza się osoby ubezpieczone w rejestrze ZUS jako współpracujące z osobą prowadzącą działalność gospodarczą lub osoby, które nie są płatnikami w rejestrze KRUS.

Do kategorii członkowie spółdzielni produkcji rolniczej zalicza się osoby ubezpieczone jako członkowie spółdzielni produkcyjnej lub jako osoby wykonujące pracę w spółdzielni lub w gospodarstwie rolnym spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędące jej członkiem i wynagradzane według zasad obowiązujących członków spółdzielni, w tym kandydatów na członka spółdzielni.

Do kategorii osoby wykonujące pracę nakładczą zalicza się osoby ubezpieczone z tytułu wykonywania pracy nakładczej.

⁶ Ze względu na specyfikę rejestru KRUS występują dwa statusy zatrudnienia: pracujący na własny rachunek oraz pomagający członkowie rodziny.

⁷ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0110, 0111, 0120, 0125, 0126, 0610, 0800, 1110, 1111, 1114, 1120, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1140, 1211, 1240, 2010, 2020.

⁸ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0510, 0512, 0513, 0514, 0520, 0530, 0540, 0543, 0544, 0570, 0572, 0574, 0580, 0590, 0592, 0594.

⁹ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0511, 0545, 0581.

¹⁰ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0310, 0320.

¹¹ Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 0200.

¹² Kod tytułu ubezpieczenia rozpoczynający się od: 1010, 1011, 1012.

¹³ Przy prezentowaniu danych w podziale na pracujących na własny rachunek zatrudniających i niezatrudniających pracowników najemnych nie są uwzględniani pracujący na własny rachunek w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

Do kategorii duchowni pełniący obowiązki duszpasterskie zalicza się osoby ubezpieczone jako duchowni nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej.

Osoba wykonująca więcej niż jedną pracę może posiadać więcej niż jeden status zatrudnienia.

W badaniu „Pracujący w gospodarce narodowej” status zatrudnienia pracujących odnosi się do ich pracy głównej.

5. Organizacja i zarządzanie realizacją badania

Jednostką autorską badania jest Urząd Statystyczny w Bydgoszczy. W badaniu wykorzystywane są zbiory danych przekazywane przez ZUS, KRUS, MF, MSWiA, MON a także informacje pochodzące z BJS.

Zbiory udostępniane przez ZUS zawierają dane jednostkowe i są przekazywane do GUS dwanaście razy w roku, w terminie do 50 dni po zakończeniu miesiąca, którego dotyczą dane.

Należy zaznaczyć, że informacje przekazywane przez płatników do ZUS dotyczące danego miesiąca mogą być korygowane nawet do 5 lat od dnia, w którym upłynął termin opłacenia składek za ten okres – a więc już po przekazaniu zbiorów do GUS. Przeprowadzone przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy analizy wykazały, że termin 50 dni po zakończeniu miesiąca jest kompromisem między dostarczaniem danych możliwie najlepszej jakości oraz w jak najkrótszym czasie.

Zbiory ubezpieczonych udostępniane przez KRUS zawierają dane jednostkowe i są przekazywane do GUS dwa razy w roku – do końca lipca według stanu na 30 czerwca danego roku i do końca stycznia według stanu na 31 grudnia poprzedniego roku.

W zbiorach mogą się znaleźć również informacje wprowadzone w pierwszych dniach następnego okresu – wynika to z cyklu przetwarzania danych w systemie informatycznym KRUS.

Zbiory udostępniane przez MF zawierają dane jednostkowe i są przekazywane raz w roku w lutym za poprzedni rok podatkowy.

Dane przekazywane przez MSWiA oraz MON są zagregowane i przekazywane raz w roku (w maju) według stanu na 31 grudnia poprzedniego roku.

Zbiory jednostkowe pochodzące ze źródeł administracyjnych są przekazywane do Informatycznej Składnicy Ogólnopolskich Danych Statystycznych prowadzonej przez CIS. Przekazane zbiory są kontrolowane i przetwarzane przez pracowników CIS oraz przez pracowników Wydziału Inżynierii Danych w Departamencie Innowacji GUS. Sprawdzana jest kompletność zbiorów oraz zgodność przekazanych danych z wymogami statystyki publicznej oraz słownikami i klasyfikacjami. Następnie zbiory są umieszczane w bezpiecznym środowisku Operacyjnej Bazy Mikrodanych i udostępniane jednostkom autorskim, w tym Urzędowi Statystycznemu w Bydgoszczy. Na każdym etapie prac dostęp do zbiorów jest ograniczony i korzystają z niego wyłącznie upoważnieni pracownicy.

Pracownicy Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy przeprowadzają wieloetapowe przetwarzanie udostępnionych zbiorów w celu uzyskania informacji o pracujących zgodnie z przyjętą metodyką. Zakres wykonywanych prac oraz opis stosowanej metodyki został przedstawiony w rozdziale piątym. Ponadto prace obejmują m.in. kontrolę kompletności dla zmiennych wykorzystywanych w badaniu oraz imputację brakujących wartości dla kluczowych zmiennych.

6. Prezentacja wyników badania

Dane wynikowe pozyskane w badaniu mogą być publikowane wyłącznie w postaci zagregowanej. Dane jednostkowe o osobach pracujących są objęte tajemnicą statystyczną i nie są udostępniane. Zasady publikowania i udostępniania danych statystycznych reguluje ustawa o statystyce publicznej [8].

Wynikowe informacje są prezentowane według cech pracujących oraz cech podmiotów gospodarki narodowej:

- płeć,
- wiek (pojedyncze roczniki, grupy wieku, średnia wieku, mediana wieku),
- obywatelstwo (cudzoziemcy ogółem),
- status zatrudnienia (pracownicy najemni, pracujący na własny rachunek łącznie z pomagającymi członkami rodzin),
- wymiar czasu pracy (pełnozatrudnieni, niepełnozatrudnieni, nieustalony wymiar czasu pracy),
- miejsce zamieszkania w układzie makroregionów, regionów, województw, podregionów, powiatów i miast na prawach powiatu, gmin,
- wielkość podmiotu (mierzona liczbą pracujących: 5 i mniej pracujących, 6-9 pracujących, 10-49 pracujących, 50-249 pracujących, 250-999 pracujących, 1000 i więcej pracujących),
- rodzaj działalności podmiotu (zgodny z klasyfikacją PKD),
- sektor własności podmiotu (sektor publiczny, sektor prywatny),
- miejsce siedziby pracy głównej w układzie makroregionów, regionów, województw, podregionów, powiatów i miast na prawach powiatu, gmin.

Wyniki badania są dostępne po upływie około pięciu miesięcy od zakończenia miesiąca, którego dotyczą dane.

Szczegółowe formy udostępniania wyników badania na dany rok są dostępne w Programie badań statystycznych statystyki publicznej [9].

7. Ocena jakości badania

Przy ocenie jakości badania na podstawie danych ze źródeł administracyjnych, inaczej niż w badaniach opartych na sprawozdawczości podmiotów, nie występują błędy uwzględnione w definicji jakości Europejskiego Systemu Statystycznego czy mające charakter losowy. W statystyce publicznej kryteria oceny opierają się na definicji Europejskiego Systemu Statystycznego, a ocena jakości badania realizowana jest na podstawie komponentów:

- przydatność,
- dokładność,
- terminowość i punktualność,
- dostępność i przejrzystość,
- porównywalność,
- spójność.

Ocena jakości badania „Pracujący w gospodarce narodowej” została dokonana zgodnie z powyższymi kryteriami. Dodatkowo uwzględniono:

- pracochłonność i obciążenie respondentów,
- informację o brakach danych i innych błędach nielosowych.

Badanie odpowiada na zapotrzebowanie odbiorców na comiesięczne dane o pracujących w gospodarce narodowej. W oparciu o wcześniej zdiagnozowane potrzeby (zapytania użytkowników) dane są prezentowane w oczekiwanych przekrojach – np. płeć, wiek, miejsce zamieszkania do poziomu gminy, wielkość podmiotów (w tym podmioty małe).

Odbiorcami wyników badania są m.in. urzędy administracji rządowej i samorządowej, placówki naukowe i badawcze, szkoły wyższe (nauczyciele akademicki i studenci), ministerstwa i urzędy centralne, przedsiębiorcy i pracodawcy, osoby indywidualne, media ogólnopolskie i lokalne. Dane te są również wykorzystywane przez użytkowników wewnętrznych, statystyków uczestniczących w integracji badań, prowadzących analizy dotyczące rynku pracy lub badania wtórne.

Wyniki badania są porównywalne czasowo (pomiędzy poszczególnymi miesiącami), przestrzennie (dane dla wszystkich dostępnych agregacji terytorialnych) i dziedzinowo (np. dla wszystkich sekcji PKD). Porównywalność danych jest zapewniana poprzez stosowanie standardów m.in. w zakresie pojęć, klasyfikacji oraz rejestrów statystycznych.

Dane są przekazywane przez gestorów zgodnie z określonym zakresem oraz w terminach określonych w Programie badań statystycznych statystyki publicznej. Badanie jest realizowane na podstawie źródeł administracyjnych i nie angażuje respondentów.

Zbiory źródłowe wykorzystywane w badaniu podlegają podwójnej kontroli. W pierwszej kolejności przez gestorów danych w zakresie niezbędnym dla ich celów. Następnie, po przekazaniu danych do GUS, zbiory podlegają kontroli w zakresie niezbędnym dla celów badania, tj. są poddawane weryfikacji, standaryzacji, deduplikacji i uzupełnieniu. Pracownicy Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy po otrzymaniu skontrolowanych zbiorów dokonują analizy poprawności najistotniejszych zmiennych z punktu widzenia badania. W badaniu stosowany jest wypracowany schemat działań kontrolnych, monitorujących i zapobiegających błędom – analizowanie danych w celu identyfikacji brakujących zapisów oraz potencjalnych błędnych zapisów. Zmienne określające płeć, wiek, miejsce zamieszkania, miejsce siedziby podmiotu czy sekcję PKD podlegają procedurom imputacji.

7.1. Stosowane metody imputacji danych

W celu uzupełnienia brakujących wartości zmiennych w pierwszej kolejności stosuje się metody imputacji prostej, a w przypadkach wymagających bardziej zaawansowanego działania korzysta się z technik imputacji bazującej na rozkładzie prawdopodobieństwa oraz imputacji wielokrotnej [3]. Jednym z czynników ograniczających wybór metod imputacji jest rozmiar zbiorów oraz możliwości środowiska programistycznego (m.in. wykorzystywane oprogramowanie), w którym dane są przetwarzane.

Metoda dedukcyjna

W pierwszej kolejności do uzupełnienia braków wykorzystuje się metodę dedukcyjną. Metoda ta opiera się na możliwości pozyskania informacji zawartych w pozostałych zmiennych dla danej obserwacji, pozostałych obserwacji dla danej osoby lub innych, dostępnych zbiorach danych. Przykładem może być uzupełnienie brakującej obserwacji wartości dla zmiennej określającej płeć osoby ubezpieczonej na podstawie informacji o płci z dziesiątej (przedostatniej) cyfry numeru PESEL ubezpieczonego.

Metoda bazująca na rozkładzie prawdopodobieństwa

Kolejnym etapem, po zastosowaniu metody dedukcyjnej, uzupełniania braków wartości dla istotnych zmiennych jest wykorzystanie metody opartej na analizie rozkładu prawdopodobieństwa danej cechy. Przykładem jest uzupełnienie brakujących wartości kodu TERYT gminy zamieszkania osoby ubezpieczonej o ustalonym województwie zamieszkania za pomocą rozkładu liczby pracujących zamieszkałych w gminach tego województwa. Dla każdej gminy województwa wyliczane jest wówczas prawdopodobieństwo zamieszkiwania w danej gminie rozumiane

jako stosunek liczby osób mieszkających w danej gminie do liczby osób mieszkających w danym województwie. Do ustalenia prawdopodobieństwa wykorzystywane są wszystkie obserwacje z poprawnie wypełnionym kodem TERYT gminy zamieszkania. Następnie dla każdej osoby z brakującym kodem TERYT gminy zamieszkania ustala się go w oparciu o województwo zamieszkania oraz o ustalony rozkład prawdopodobieństw. Oprócz gminy zamieszkania ubezpieczonego metoda imputacji bazująca na rozkładzie prawdopodobieństw wykorzystywana jest przy uzupełnianiu gminy siedziby płatnika oraz sekcji PKD płatnika. Przy imputacji sekcji uwzględniono fakt nierównomiernego rozłożenia poszczególnych sekcji PKD w województwach. Dlatego też do ustalania prawdopodobieństwa wykorzystuje się odpowiednio stosunek liczby płatników z siedzibą w danej gminie do liczby wszystkich płatników z siedzibą w danym województwie lub liczby płatników o danej sekcji PKD w danym województwie do liczby wszystkich płatników z siedzibą w tym województwie. Następnie dla każdego płatnika ustala się brakujące informacje w oparciu o województwo siedziby oraz o ustalony rozkład prawdopodobieństw.

Metoda imputacji wielokrotnej

Inne rozwiązanie dla uzupełnienia brakujących wartości w poszczególnych obserwacjach stanowi metoda imputacji wielokrotnej, w której zamiast generowania pojedynczej wartości imputacji tworzy się wiele zestawów imputacyjnych. Takie podejście pozwala na zredukowanie losowości wartości imputowanej. Szczególnym przykładem imputacji wielokrotnej jest metoda MICE – Multivariate Imputation by Chained Equations [2]. W metodzie tej w pierwszym kroku uzupełnia się brakujące wartości zmiennej, następnie zaimputowane wartości ponownie zastępuje się brakami. W ten sposób tworzony jest model regresyjny dla wartości zmiennej, dla której należy uzupełnić brakujące wartości, w oparciu o wartości innych zmiennych (mających największy wpływ na wartości w imputowanej zmiennej). Brakujące wartości imputowanej zmiennej zastępuje się wynikami modelu regresyjnego. Procedurę tą wykonuje się przez określoną liczbę powtórzeń np. 10. W ostatnim kroku dokonuje się wyboru, jaką ostatecznie zaimputowaną wartość należy przyjąć np. poprzez wybór tej najczęściej się powtarzającej. W tej metodzie jest możliwe stosowanie różnych modeli regresji. W przypadku imputacji tą metodą brakujących wartości zmiennych, o których mowa w zeszycie, zastosowano model regresji logistycznej dla zmiennej określającej płeć ubezpieczonego, model predykcyjnego dopasowania średniego (PMM – Predictive Mean Matching) dla zmiennej określającej wiek ubezpieczonego oraz model wielomianowej regresji logistycznej dla zmiennej określającej województwo zamieszkania ubezpieczonego.

Tablica 1. Stosowane w badaniu metody imputacji

Zmienna podlegająca imputacji	Imputacja		
	dedukcyjna	bazująca na rozkładzie prawdopodobieństwa	wielokrotna
płeć ubezpieczonego	+		+
wiek ubezpieczonego	+		+
gmina zamieszkania ubezpieczonego	+	+	+
sekcja PKD podmiotu będącego płatnikiem składek	+	+	
gmina siedziby podmiotu będącego płatnikiem składek	+	+	

Źródło: opracowanie własne

7.2. Skala imputacji

Większość błędnych lub brakujących wartości w zbiorach KRUS i ZUS można uzupełnić – dzięki dostępnym identyfikatorom poszczególnych osób – za pomocą imputacji dedukcyjnej. Proces odbywa się głównie na podstawie innych zmiennych w tej samej obserwacji, innych obserwacji w tym samym zbiorze lub obserwacji z innego zbioru. Po zakończeniu etapu imputacji dedukcyjnej skala brakujących danych jest niewielka.

W zbiorze KRUS, liczącym według stanu na koniec czerwca 2024 roku ponad 1,6 mln ubezpieczonych (w tym prawie 1,2 mln płatników), przy pomocy metody dedukcyjnej poprawione zostały błędne i uzupełnione brakujące wartości dla wszystkich obserwacji w zmiennych podlegających imputacji tj. płeć, wiek, adres zamieszkania osób ubezpieczonych oraz adres siedziby płatników. Dla żadnej ze zmiennych liczba obserwacji wymagających imputacji nie przekroczyła 0,1%.

W zbiorach ZUS za dostępne miesiące 2024 roku, gdzie zbiór danych liczył średnio 20,1 mln ubezpieczonych, a liczba płatników składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne wynosiła średnio 2,9 mln, imputacja przebiegała wieloetapowo. Spośród średnio 0,002% brakujących wartości w zmiennej określającej płeć ubezpieczonego, ze wspomnianych wyżej 20,1 mln obserwacji, aż 95,4% z nich uzupełniono dzięki metodzie imputacji dedukcyjnej. Dla pozostałych zastosowano metodę imputacji wielokrotnej MICE.

Zmienna dotycząca wieku osoby ubezpieczonej jest pochodną daty urodzenia tej osoby. Imputację brakujących wartości zmiennej należało przeprowadzić jedynie średnio dla 0,0002% wszystkich obserwacji. Zastosowano w tym celu metodę dedukcyjną oraz metodę imputacji wielokrotnej MICE.

Wartości zmiennej opisującej adres zamieszkania dla osób ubezpieczonych, tam gdzie tylko było to możliwe, uzupełniono na podstawie innych adresów dostępnych w zbiorach KRUS i ZUS (np. osoba zameldowana i mieszkająca w tym samym miejscu, w dokumentach rozliczeniowych do ZUS wypełnia tylko adres zameldowania, stąd wiadomo, że jako adres zamieszkania można przyjąć jej adres zameldowania) lub za pomocą informacji dostępnych w wykorzystywanym pomocniczo rejestrze CRP KEP. Obserwacje, w których wystąpiły braki danych, dla których nie udało się zastosować metody imputacji dedukcyjnej, stanowiły średnio 0,14% wszystkich obserwacji. W celu ich uzupełnienia wykorzystano metodę imputacji opartej o rozkład prawdopodobieństwa oraz metodę imputacji wielokrotnej MICE. Do imputacji województwa zamieszkania wykorzystano metodę imputacji wielokrotnej MICE. Gminę zamieszkania dla brakujących obserwacji w ramach województwa uzupełniono przy pomocy metody bazującej na rozkładzie prawdopodobieństwa, gdzie jako prawdopodobieństwo przyjęto udział liczby obserwacji wypełnionych w danej gminie w ogólnej liczbie obserwacji wypełnionych w całym województwie.

Wiele błędnych i brakujących wartości dla adresu miejsca siedziby płatników udało się uzupełnić dzięki metodzie dedukcyjnej, podobnie jak w przypadku imputacji adresu zamieszkania dla osób ubezpieczonych. Średnio dla 0,13% wszystkich płatników należało przeprowadzić imputację przy pomocy innych metod. W tym celu wykorzystano metodę bazującą na rozkładzie prawdopodobieństwa, gdzie jako prawdopodobieństwo przyjęto udział liczby płatników z danej gminy, dla których informacja o gminie miejsca siedziby podmiotu była wypełniona w ogólnej liczbie płatników w województwie.

Informację o sekcji PKD działalności prowadzonej przez płatnika pozyskano z MF oraz z BJS. Średnio dla 2,5% wszystkich płatników należało przeprowadzić proces imputacji brakujących danych. W tym celu zastosowano metodę bazującą na rozkładzie prawdopodobieństwa. Dla każdej sekcji i każdego województwa utworzono wektor prawdopodobieństw przypisania płatnikowi określonej sekcji PKD w zależności od województwa.

Bibliografia

[1] Zeszyt metodologiczny Statystyka rynku pracy i wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023.

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zeszyt-metodologiczny-statystyka-ryнку-pracy-i-wynagrodzen,1,4.html>

[2] Opracowanie metodologii i oszacowanie danych dotyczących pracujących w gospodarce narodowej na poziomie powiatu, Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS, Bydgoszcz 2014.

<https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/opracowanie-metodologii-i-oszacowanie-danych-dot-pracujacych-w-gospodarce-narodowej-na-poziomie-powiatu-nts-4-popt-2007-2013,9,1.html>

[3] Opracowanie metodologii i oszacowanie liczby pracujących w gospodarce narodowej według głównego miejsca pracy i miejsca zamieszkania na poziomie powiatów, stopy bezrobocia rejestrowanego na poziomie gmin oraz miar wynagrodzeń brutto na poziomie powiatów, Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS, Warszawa 2018.

<https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/opracowanie-metodologii-i-oszacowanie-liczby-pracujacych-w-gospodarce-narodowej-wedlug-glownego-miejsca-pracy-i-miejsca-zamieszkania-na-poziomie-powiatow-stopy-bezrobocia-rejestrowanego-na-poziomie-5,1.html>

[4] Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 497).

[5] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146).

[6] Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz.U. z 2025 r. poz. 197).

[7] Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 375).

[8] Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799).

[9] Program badań statystycznych statystyki publicznej

<https://form.stat.gov.pl/formaty/badania-statystyczne-idx.php>

[10] Ogólne zasady wypełniania i korygowania dokumentów ubezpieczeniowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Warszawa 2023.

<https://www.zus.pl/baza-wiedzy/biblioteka-zus/poradniki>

[11] Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych, informacji o zawartych umowach o dzieło oraz innych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2032, z późn. zm.).

Załącznik 1. Wykaz kodów tytułu ubezpieczenia stosowanych przez ZUS

Stan na styczeń 2025 [10, 11]

Kody tytułu ubezpieczenia ¹	Tytuł do ubezpieczenia
0110	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu
0111	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
0112	osoba pobierająca świadczenie szkoleniowe wypłacane po ustaniu zatrudnienia
0113	pracownik, za którego płatnik składek skorzystał z dofinansowania składek na ubezpieczenia społeczne ze środków budżetu państwa i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 25 ust. 2, 3 lub 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2008 r., a obecnie ma obowiązek dopłaty składek i przekazuje po 30 czerwca 2008 r. dokumenty rozliczeniowe korygujące za okres do grudnia 2007 r.
0120	pracownik młodociany
0124	były pracownik mianowany lub były urzędnik służby cywilnej, z którym został rozwiązany stosunek pracy, pobierający świadczenie pieniężne za okres po ustaniu zatrudnienia
0125	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. WE L 74 z 27.03.1972, str. 1, z późn. zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 05, t. 1, str. 83), zwanego dalej rozporządzeniem Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem Rady (WE) nr 987/2009
0126	pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i z mocy przepisów szczególnych niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacający składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
0200	osoba wykonująca pracę nakładczą
0213	osoba wykonująca pracę nakładczą, za którą płatnik składek skorzystał z dofinansowania składek na ubezpieczenia społeczne ze środków budżetu państwa i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 25 ust. 2, 3 lub 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2008 r., a obecnie ma obowiązek dopłaty składek i przekazuje po 30 czerwca 2008 r. dokumenty rozliczeniowe korygujące za okres do grudnia 2007 r.
0310	członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną
0320	osoba wykonująca pracę w spółdzielni lub w gospodarstwie rolnym spółdzielni na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni, na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni, na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni, na innej podstawie niż stosunek pracy, niebędąca jej członkiem i wynagradzana według zasad obowiązujących członków spółdzielni
0411	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
0417	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
0421	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług
0424	osoba współpracująca z osobą wykonującą umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
0426	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009

¹ Podmiot podstawowy wraz z rozszerzeniem (4 znaki).

Kody tytułu ubezpieczenia ¹	Tytuł do ubezpieczenia
0428	osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, opłacająca składki na własne ubezpieczenia w przypadku określonym w art. 109 rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 albo w art. 21 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 987/2009
0430	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na podstawie umowy uaktywniającej, której składki finansuje budżet państwa
0431	osoba sprawująca opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 na podstawie umowy uaktywniającej, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia stanowi nadwyżka ponad kwotę, od której składki finansuje budżet państwa
0510	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, osoba prowadząca niepubliczną bądź publiczną szkołę, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty oraz osoba prowadząca pozarolniczą działalność w zakresie wolnego zawodu
0511	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność oraz z osobą fizyczną, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców
0512	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia
0513	osoba niepełnosprawna, która po raz pierwszy podjęta prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i skorzystała z dofinansowania składek na ubezpieczenia społeczne ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 25 ust. 3b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2008 r., a obecnie ma obowiązek dopłaty składek i przekazuje po 30 czerwca 2008 r. dokumenty rozliczeniowe korygujące za okres do grudnia 2007 r.
0514	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą zwolniona z opłacania składek, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi 60% kwoty prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego
0520	Twórca
0530	Artysta
0540	osoba niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym i podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców
0543	wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej oraz akcjonariusz prostej spółki akcyjnej wnoszący jako wkład świadczenie pracy lub usług
0544	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
0545	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, z mocy przepisów szczególnych niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
0570	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia
0572	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia
0574	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą zwolniona z opłacania składek, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia
0580	osoba prowadząca pozarolniczą działalność, której zasiłek macierzyński nie przekracza kwoty świadczenia rodzicielskiego
0581	osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, której zasiłek macierzyński nie przekracza kwoty świadczenia rodzicielskiego
0590	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uzależniona jest od dochodu

Kody tytułu ubezpieczenia ¹	Tytuł do ubezpieczenia
0592	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uzależniona jest od dochodu
0594	osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą zwolniona z opłacania składek, dla której podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uzależniona jest od dochodu
0610	poseł lub senator pobierający uposażenie
0710	stypendysta sportowy pobierający stypendium i podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu albo wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
0720	stypendysta sportowy pobierający stypendium i podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniom społecznym
0800	osoba wykonująca odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania
0900	osoba pobierająca dodatek solidarnościowy
0910	osoba bezrobotna pobierająca zasiłek dla bezrobotnych, osoba pobierająca świadczenie integracyjne
0911	osoba bezrobotna niepobierająca zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium
0920	osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, na które została skierowana przez powiatowy urząd pracy lub inny niż powiatowy urząd pracy podmiot kierujący oraz osoba pobierająca stypendium w okresie odbywania studiów podyplomowych
0940	osoba zamieszkała w Rzeczypospolitej Polskiej pobierająca zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne
0941	osoba pobierająca zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej
0942	osoba niepobierająca zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego z przyczyn określonych w art. 27 ust. 1 pkt 3–6 i ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, niepodlegająca obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, której nie dotyczy obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne
1010	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
1011	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy oraz od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru, należną za okres do dnia 31 marca 2004 r.
1012	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru
1020	duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, będący członkiem zakonu kontemplacyjno-klauzurowego lub misjonarzem, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru
1050	alumn seminarium duchownego, nowicjusz, postulant i juniorysta, podlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
1110	żołnierz niezawodowy w służbie czynnej oraz żołnierz odbywający zawodową służbę wojskową w trakcie kształcenia
1111	osoba odbywająca służbę zastępczą
1114	funkcjonariusz w służbie kandydackiej oraz kandydat na żołnierza zawodowego
1120	żołnierz zawodowy
1130	funkcjonariusz Policji
1131	funkcjonariusz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu
1132	funkcjonariusz Straży Granicznej
1133	funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej
1134	funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej
1135	funkcjonariusz Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Ochrony Państwa albo Straży Marszałkowskiej
1140	funkcjonariusz Służby Więziennej
1150	osoba w stanie spoczynku pobierająca uposażenie
1151	osoba pobierająca uposażenie rodzinne

Kody tytułu ubezpieczenia ¹	Tytuł do ubezpieczenia
1152	osoba pobierająca uposażenie po zwolnieniu ze służby lub świadczenia pieniężne o takim samym charakterze
1153	żołnierz lub funkcjonariusz, za którego jest obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w związku ze zwolnieniem ze służby lub utratą prawa do emerytury bądź renty
1211	osoba przebywająca na urlopie wychowawczym
1240	osoba pobierająca zasiłek macierzyński
1250	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność
1260	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed sprawowaniem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako zleceniobiorca
1270	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność albo ze zleceniobiorcą
1280	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, która bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba duchowna
1290	osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem, podlegająca wyłącznie ubezpieczeniu emerytalnemu
1310	osoba, która na podstawie odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy pobiera świadczenie socjalne wypłacane w czasie urlopu innego niż kolejowy
1320	osoba pobierająca zasiłek socjalny na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia
1321	osoba, która na podstawie odrębnych przepisów lub układów zbiorowych pracy pobiera świadczenie socjalne wypłacane w czasie urlopu kolejowego
1322	osoba pobierająca świadczenie socjalne w okresie zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy
1422	świadczeniobiorca, za którego jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składki
1430	osoba pobierająca świadczenie wspierające
1431	osoba niepodlegająca zatrudnieniu lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie pobierającej świadczenie wspierające, podlegająca z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu
1432	osoba niepodlegająca zatrudnieniu lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie pobierającej świadczenie wspierające, podlegająca z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, niepodlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu
1433	osoba niepodlegająca zatrudnieniu lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie pobierającej świadczenie wspierające, podlegająca z tego tytułu ubezpieczeniu zdrowotnemu, niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym
1811	student lub doktorant, którego nie dotyczy obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt. 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
1812	doktorant, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu, którego nie dotyczy obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne
1813	doktorant, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
1823	student lub doktorant, który odbywa kształcenie w Rzeczypospolitej Polskiej, absolwent, który odbywa w Rzeczypospolitej Polskiej obowiązkowy staż, oraz odbywający kursy języka polskiego lub kursy przygotowawcze do podjęcia nauki w języku polskim, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
1830	słuchacz Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego
1900	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, na podstawie art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
1910	osoba podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej
2010	Sędzia
2020	prokurator, ławnik sądowy, aplikant Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury

Kody tytułu ubezpieczenia ¹	Tytuł do ubezpieczenia
2030	sędzia lub prokurator, za którego jest obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, w związku z rozwiązaniem lub wygaśnięciem stosunku służbowego
2110	dziecko, uczeń, absolwent odbywający w Rzeczypospolitej Polskiej obowiązkowy staż oraz osoba odbywająca kurs języka polskiego lub kurs przygotowawczy do podjęcia nauki w języku polskim, niepodlegający obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
2210	kombatant lub osoba represjonowana albo działacz opozycji antykomunistycznej lub osoba represjonowana z powodów politycznych, których nie dotyczy obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne
2230	osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu uprawnienia do świadczeń alimentacyjnych na podstawie ugody sądowej lub prawomocnego orzeczenia sądu
2240	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu
2241	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu
2242	członek rady nadzorczej, podlegający z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu
2250	osoba powołana do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania oraz prokurent, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
2330	małżonek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
2410	osoba objęta dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym lub wolontariusz, niepodlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu, za którego składkę na ubezpieczenie zdrowotne dobrowolnie finansuje korzystający, o którym mowa w przepisach o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
2500	emeryt lub rencista, lub osoba pobierająca rodzicielskie świadczenie uzupełniające zamieszkała w Rzeczypospolitej Polskiej, których składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę
2501	emeryt lub rencista zamieszkały w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, którego składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana jest przez świadczeniobiorcę
2510	emeryt lub rencista zamieszkały w Rzeczypospolitej Polskiej, którego nie dotyczy obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
2511	emeryt lub rencista zamieszkały w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, którego nie dotyczy obowiązek opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
2600	osoba pobierająca nauczycielskie świadczenie kompensacyjne zamieszkała w Rzeczypospolitej Polskiej
2601	osoba pobierająca nauczycielskie świadczenie kompensacyjne zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej
2700	osoba pobierająca emeryturę pomostową zamieszkała w Rzeczypospolitej Polskiej
2701	osoba pobierająca emeryturę pomostową zamieszkała w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej
3000	osoba, za którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc, po ustaniu tytułu do ubezpieczeń
5000	inny tytuł do ubezpieczeń

Załącznik 2. Lista zmiennych źródłowych

Zbiór danych jednostkowych KRUS o osobach ubezpieczonych i płatnikach składek

Zmienna	Opis zmiennej
PESEL_KRUS	Numer PESEL ubezpieczonego
NIP_KRUS	Numer identyfikacji podatkowej ubezpieczonego
nkp_KRUS	Numer konta płatnika (numer identyfikujący płatnika)
plec_KRUS	Płeć ubezpieczonego
data_ur_KRUS	Data urodzenia ubezpieczonego
wsk_uber_KRUS	Wskaźnik ubezpieczenia emerytalno-rentowego
status_KRUS	Status osoby ubezpieczonej (oznaczenie podlegania ubezpieczeniu w dniu badania)
wsk_gosp_rol_KRUS	Wskaźnik informujący o posiadaniu przez płatnika gospodarstwa rolnego
wsk_dzial_spec_KRUS	Wskaźnik informujący o posiadaniu przez płatnika działu specjalnego produkcji rolnej
liczba_gosp_rol_KRUS	Liczba gospodarstw na koncie płatnika we wskazanym dniu
liczba_dzial_spec_KRUS	Liczba działów specjalnych produkcji rolnej na koncie płatnika we wskazanym dniu
rodzaj_dzial_KRUS	Rodzaj prowadzonej działalności
wsk_platnik_KRUS	Oznaczenie osoby ubezpieczonej będącej płatnikiem
pow_ha_przelicz_gosp_rol_KRUS	Całkowita powierzchnia gospodarstwa rolnego w hektarach przeliczeniowych
data_rozp_dzial_rol_KRUS	Data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej
wsk_podl_uber_KRUS	Wskaźnik podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na wskazany dzień
wsk_podl_ubwcm_KRUS	Wskaźnik podlegania ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu
adr_zam_kod_gmn_KRUS	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca zamieszkania ubezpieczonego
adr_mpd_kod_gmn_KRUS	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca prowadzenia działalności rolniczej

Zbiór danych jednostkowych ZUS o osobach ubezpieczonych i płatnikach składek

Zmienna	Opis zmiennej
ubezp_PESEL_ZUS	Numer PESEL ubezpieczonego
ubezp_plec_ZUS	Płeć ubezpieczonego
ubezp_data_ur_ZUS	Data urodzenia ubezpieczonego
ubezp_kod_tytul_ubez_ZUS	Kod tytułu ubezpieczenia
ubezp_wymiar_czas_praca_ZUS	Wymiar czasu pracy
ubezp_kod_obyw_ZUS	Kod obywatelstwa ubezpieczonego
ubezp_zawod_kod_ZUS	Kod zawodu ubezpieczonego
ubezp_rodzaj_ubez_ZUS	Rodzaj ubezpieczenia (społeczne, zdrowotne, społeczne i zdrowotne)
ubezp_data_skladki_ZUS	Data początku obowiązywania składek
ubezp_kod_sw_ZUS	Kod świadczenia lub przerwy w płaceniu składek
ubezp_data_od_sw_ZUS	Data od której nastąpiła wypłata świadczenia lub przerwy w opłacaniu składki
ubezp_data_do_sw_ZUS	Data do której nastąpiła wypłata świadczenia lub przerwy w opłacaniu składki
ubezp_podst_skladki_uber_ZUS	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe
ubezp_kod_przeker_podst_uber_ZUS	Kod informacji o przekroczeniu rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe
ubezp_kod_kraj_ZUS	Kod państwa ubezpieczonego
ubezp_adr_zam_kod_gmn_ZUS	7-znakowy kod TERYT gminy adresu zamieszkania ubezpieczonego
ubezp_podst_skladki_ubz_ZUS	Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne
ubezp_kwota_skladki_ube_ZUS	Kwota składki na ubezpieczenie emerytalne (finansowana przez ubezpieczonego)
ubezp_kwota_skladki_ubr_ZUS	Kwota składki na ubezpieczenie rentowe (finansowana przez ubezpieczonego)
ubezp_kwota_skladki_abc_ZUS	Kwota składki na ubezpieczenie chorobowe (finansowana przez ubezpieczonego)
ubezp_kwota_skladki_ubw_ZUS	Kwota składki na ubezpieczenie wypadkowe (finansowana przez ubezpieczonego)
platnik_kod_deklar_ZUS	Kod deklaracji ubezpieczeniowej
platnik_NIP_ZUS	Numer identyfikacji podatkowej płatnika
platnik_REGON_ZUS	Numer REGON płatnika
platnik_nazwa_ZUS	Pełna nazwa płatnika/firmy
platnik_data_skladki_ZUS	Data początku obowiązywania składek
platnik_adr_zam_kod_kraj_ZUS	Kod państwa zamieszkania płatnika
platnik_adr_zam_kod_gmn_ZUS	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca zamieszkania płatnika
platnik_adr_s_kod_kraj_ZUS	Kod państwa siedziby płatnika
platnik_adr_s_kod_gmn_ZUS	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca siedziby płatnika

Zbiór danych jednostkowych CRP KEP dotyczących osób fizycznych

Zmienna	Opis zmiennej
PESEL_KEP	Numer PESEL podatnika
plec_KEP	Płeć podatnika
data_ur_KEP	Data urodzenia podatnika
adr_zam_kod_kraj_KEP	Kod kraju adresu zamieszkania podatnika
adr_zam_kod_gmn_KEP	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca zamieszkania podatnika

Zbiór danych jednostkowych CRP KEP dotyczących osób fizycznych prowadzących samodzielnie działalność gospodarczą

Zmienna	Opis zmiennej
NIP_KEP	Numer identyfikacji podatkowej podatnika
REGON_KEP	Numer identyfikacyjny REGON podatnika
pkd_KEP	Kod PKD rodzaju działalności podatnika
adr_zam_kod_gmn_KEP	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca zamieszkania podatnika

Zbiór danych jednostkowych CRP KEP dotyczących osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej

Zmienna	Opis zmiennej
NIP_KEP	Numer identyfikacji podatkowej podatnika
REGON_KEP	Numer identyfikacyjny REGON podatnika
pkd_KEP	Kod PKD rodzaju działalności podatnika
adr_s_kod_gmn_KEP	7-znakowy kod TERYT gminy miejsca siedziby i do korespondencji

Zbiór danych jednostkowych BJS dotyczących jednostek statystycznych

Zmienna	Opis zmiennej
REGON_BJS	Numer identyfikacyjny REGON jednostki
NIP_BJS	Numer identyfikacji podatkowej jednostki
PKD_BJS	Kod PKD rodzaju działalności jednostki
SEKC_PKD_BJS	Sekcja PKD rodzaju działalności jednostki
FW_BJS	Forma własności jednostki
FWM_BJS	Forma własności jednostki macierzystej
SEK_BJS	Sektor formy własności jednostki
SEKM_BJS	Sektor formy własności jednostki macierzystej
FPN_BJS	Forma prawna nowa jednostki

Załącznik 3. Wykaz kodów świadczenia/przerwy stosowanych przez ZUS

Stan na styczeń 2025 [10, 11]

Kody świadczenia/ przerwy	Opis kodów świadczenia/przerwy
Przerwa w opłacaniu składek	
111	urlop bezpłatny
121	urlop wychowawczy udzielony na podstawie art. 186 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy
122	urlop wychowawczy udzielony na podstawie art. 186 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy
131	urlop opiekuńczy w rozumieniu art. 1731 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks Pracy
151	okres usprawiedliwionej nieobecności w pracy, bez prawa do wynagrodzenia lub zasiłku
152	okres nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy
Rodzaj świadczenia	
212	zasiłek wyrównawczy z ubezpieczenia chorobowego
214	zasiłek wyrównawczy z ubezpieczenia wypadkowego
215	wyrównanie zasiłku wyrównawczego z ubezpieczenia chorobowego
216	wyrównanie zasiłku wyrównawczego z ubezpieczenia wypadkowego
Rodzaj świadczenia i przerwy	
311	zasiłek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu macierzyńskiego lub urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego
312	zasiłek opiekuńczy z ubezpieczenia chorobowego
313	zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego
314	zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego
315	wyrównanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu macierzyńskiego lub urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego
316	wyrównanie zasiłku opiekuńczego z ubezpieczenia chorobowego
317	wyrównanie zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego
318	wyrównanie zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego
319	zasiłek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego
320	wyrównanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego
321	świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego
322	świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego
323	wyrównanie świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego
324	wyrównanie świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego
325	zasiłek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego
326	wyrównanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego lub dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego
327	zasiłek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu ojcowskiego
328	wyrównanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu ojcowskiego
329	podwyższenie zasiłku macierzyńskiego do kwoty świadczenia rodzicielskiego
331	wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z powodu choroby, finansowane ze środków pracodawcy
332	wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z powodu choroby, finansowane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Kody świadczenia/ przerwy	Opis kodów świadczenia/przerwy
335	wyrównanie wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy z powodu choroby, finansowane ze środków pracodawcy
336	wyrównanie wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy z powodu choroby, finansowane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
337	zasitek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego w celu sprawowania opieki nad dzieckiem posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
338	zasitek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego, przysługującego w wymiarze do 9 tygodni na podstawie art. 182(indeks górny 1a) § 4 albo art. 183 § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy
339	wyrównanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego w celu sprawowania opieki nad dzieckiem posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
340	wyrównanie zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia chorobowego za okres ustalony jako okres urlopu rodzicielskiego, przysługującego w wymiarze do 9 tygodni na podstawie art. 182(indeks górny 1a) § 4 albo art. 183 § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy
350	inne świadczenia/przerwy

Załącznik 4. Zmiany w zeszycie metodologicznym

Rok	Opis wprowadzonej zmiany
2020	Pierwsza edycja zeszytu metodologicznego „Pracujący w gospodarce narodowej”, opisującego metodykę badania stosowaną do danych za 2021 r., kiedy głównym ich źródłem były sprawozdania podmiotów gospodarki narodowej. Dane wynikowe badania „Pracujący w gospodarce narodowej” były opracowywane na podstawie kilku rodzajów źródeł. Sprawozdania podmiotów gospodarki narodowej były zróżnicowane pod względem doboru jednostek sprawozdawczych oraz częstotliwości przekazywania danych, dane pochodziły również z Powszechnego Spisu Rolnego (ostatnie dane dotyczą 2010 r.) oraz w niewielkim zakresie z rejestrów administracyjnych (dane dotyczące pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego oraz szacunki liczby zatrudnionych w organizacjach członkowskich, fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych).
2021	Opracowanie zeszytu metodologicznego „Pracujący w gospodarce narodowej” według źródeł administracyjnych, który podsumowuje wyniki trwających od 2014 r. prac nad metodyką szacowania liczby pracujących w gospodarce narodowej przy wykorzystaniu źródeł administracyjnych. Opracowanie zeszytu metodologicznego nie wpłynęło na kształt i organizację badania „Pracujący w gospodarce narodowej”, które prowadzone było zgodnie z metodyką opisaną w 2020 r.
2025	Opracowanie nowego zeszytu metodologicznego dla badania „Pracujący w gospodarce narodowej”, które od danych za grudzień 2022 r. w całości oparte jest na danych administracyjnych, pochodzących z ZUS i KRUS (dane o ubezpieczonych i podmiotach będących płatnikami składek) oraz z MF (dane o podatnikach). Opis badania przedstawiony w zeszycie uwzględnia implementację metodyki wypracowanej i opisanej w zeszycie metodologicznym z 2021 r. Następstwem wykorzystania administracyjnych źródeł danych do identyfikowania pracujących w gospodarce narodowej jest zmiana zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania, aktualizacja metodologii (m.in. rodzaju i metody badania, procedury i narzędzi zbierania danych, definicji podstawowych pojęć) oraz zmiana jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie badaniem. W zeszycie wprowadzono także nowe zapisy dotyczące prezentacji wyników badania i oceny jego jakości.